# Облікова картка дисертації

## I. Загальні відомості

**Державний обліковий номер:** 0409U004900

**Особливі позначки:** відкрита

**Дата реєстрації:** 04-11-2009

**Статус:** Захищена

**Реквізити наказу МОН / наказу закладу:**

## II. Відомості про здобувача

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Іщенко Олександр Сергійович
2. Ishchenko Oleksandr Sergijovych

**Кваліфікація:**

**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується

**Вид дисертації:** кандидат наук

**Аспірантура/Докторантура:** так

**Шифр наукової спеціальності:** 10.02.01

**Назва наукової спеціальності:** Українська мова

**Галузь / галузі знань:** Не застосовується

**Освітньо-наукова програма зі спеціальності:** Не застосовується

**Дата захисту:** 21-10-2009

**Спеціальність за освітою:** 7.01.01.03

**Місце роботи здобувача:** Інститут української мови НАН України

**Код за ЄДРПОУ:** 21569266

**Місцезнаходження:** 01001, Україна, вул.Грушевського, 4

**Форма власності:**

**Сфера управління:** Міністерство освіти України

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

## III. Відомості про організацію, де відбувся захист

**Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради):** Д 26.173.01

**Повне найменування юридичної особи:** Інститут української мови НАН України

**Код за ЄДРПОУ:** 21569266

**Місцезнаходження:** вул. Грушевського, 4, м. Київ, Київ, 01001, Україна

**Форма власності:**

**Сфера управління:** Національна академія наук України

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

## IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

**Повне найменування юридичної особи:** Інститут української мови НАН України

**Код за ЄДРПОУ:** 21569266

**Місцезнаходження:** 01001, Україна, вул.Грушевського, 4

**Форма власності:**

**Сфера управління:** Міністерство освіти України

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

## V. Відомості про дисертацію

**Мова дисертації:**

**Коди тематичних рубрик:** 16.21.37.05

**Тема дисертації:**

1. Характеристика голосних звуків сучасної української літературної мови залежно від темпу мовлення (експериментально-фонетичне дослідження)

2. Vowels description in the Ukrainian modern literary language depending on speech rate (experimental phonetic research)

**Реферат/анотація:**

1. Об'єкт дисертації - сучасне українське літературне мовлення в різному темпі. Предмет дослідження - акустичні характеристики голосних звуків (тривалість, частотний спектр, інтенсивність), а також темп мовлення. Актуальність роботи полягає в необхідності вияву інвентарю звукових одиниць мови, визначення системних відношень між ними та опису їхнього функціонування у реальних мовленнєвих актах. У дисертації схарактеризовано голосні звуки за акустичними параметрами в різних позиціях у слові залежно від темпу мовлення, зокрема, досліджено частотний спектр, тривалість та інтенсивність у повільному, нормальному й швидкому темпі. Розглянуто темп як надсегментну одиницю мовлення. Установлено співвідносність темпу з мовцем і мовою. Визначено природу, місце і роль темпу у фонетичній системі української мови. На основі проведених експериментів розмежовано темп українського мовлення на повільний, нормальний і швидкий. Вивчено акустичні параметри голосних звуків української мови на тлі

ідеальної вимови та в живому мовленні. Зафіксовано частковий вплив темпу на акустичні характеристики вокалізму. Зроблено висновок про формальні і структурні акустичні ознаки звуків. У дисертації як основний використано експериментально-фонетичний метод із залученням слухового прийому та інструментальних прийомів (спектрографування, осцилографування, інтонографування). Застосовано також порівняльний, описово-аналітичний та математично-статистичний методи. Результати дослідження можуть бути використані у практиці вищої школи, на спеціальних курсах та семінарах з експериментальної фонетики, у дослідженні типології фонетичних систем різних мов, на заняттях з удосконалення техніки мовлення. Здобутки дисертації можна застосовувати для автоматичного синтезування українського мовлення, передавання українськомовного сигналу через канали зв'язку, у фоноскопічній експертизі, криміналістичній практиці, психології тощо. Значний експериментальний матеріал, отриманий автором (спектрограми, осцилограми, інтонограми), який у сукупності представляє цілісну акустичну картину сучасної української літературної мови, та методика його опрацювання можуть бути корисними для подальших фонетичних досліджень.

2. Research object – modern literary Ukrainian speech. Research subject – vowel acoustic features (duration, intensity, spectrum) and speaking rate. The study deals with a specific character of vowels in the Ukrainian on their acoustic parameters in different word positions. Frequency spectrum, duration and intensity for each vowel depending on (slow, medium, rapid) speaking rate are analyzed. Speaking rate as a supersegmental unit of speech was explored. The correlation between speaking rate and language and its transmitters was established. Nature, place and role of rate in phonetic system of Ukrainian were analyzed. Taking into consideration the experiments Ukrainian speech rate in slow, medium and rapid was typified. Acoustic parameters of Ukrainian vowels in ideal pronunciation and in coherent speech were studied. Partial influence of speaking rate on acoustic descriptions of vocal system was fixed. A conclusion about the formal and structural sound acoustic features was done. Research methods – experimental phonetic method, comparative method, mathematical method. Research results can be used in higher education, for preparation to educational courses and seminars in experimental phonetics, for investigation of different languages phonetic systems typology. Achieving dissertation can be applied in the automatic synthesis of Ukrainian speech, transmissions of Ukrainian speech signal on communication cannels, in speech examination, criminality practice, psychology etc. Considerable experimental material (spectrograms, intonograms, oscilograms), methods of its treatment can profit for phonetic studies in future.

**Державний реєстраційний номер ДіР:**

**Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:**

**Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:**

**Підсумки дослідження:**

**Публікації:**

**Наукова (науково-технічна) продукція:**

**Соціально-економічна спрямованість:**

**Охоронні документи на ОПІВ:**

**Впровадження результатів дисертації:**

**Зв'язок з науковими темами:**

## VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Хоменко Людмила Мечиславівна

2. Khomenko Ludmyla Mechyslavivna

**Кваліфікація:** к.філол.н., 10.02.01

**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:**

**Код за ЄДРПОУ:**

**Місцезнаходження:**

**Форма власності:**

**Сфера управління:**

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

## VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

**Офіційні опоненти**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Мойсієнко Віктор Михайлович

2. Мойсієнко Віктор Михайлович

**Кваліфікація:** д.філол.н., 10.02.01

**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:**

**Код за ЄДРПОУ:**

**Місцезнаходження:**

**Форма власності:**

**Сфера управління:**

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Плющ Надія Прокопівна

2. Плющ Надія Прокопівна

**Кваліфікація:** к.філол.н., 10.02.01

**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:**

**Код за ЄДРПОУ:**

**Місцезнаходження:**

**Форма власності:**

**Сфера управління:**

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

**Рецензенти**

## VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради** Німчук Василь Васильович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні** Німчук Василь Васильович

**Відповідальний за підготовку облікових документів**

**Реєстратор**

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності** Юрченко Т.А.